stum, utile, facile, possibile. Incolume videlicet, ne sit in dampnum domino de corpore suo. Tutum, ne sit ei in dampnum de secreto suo vel de munitionibus per quas tutus esse potest. Honestum, ne sit ei in dampnum de sua iustitia vel de aliis causis que ad honestatem eius pertinere videntur. Utile, ne sit ei in dampnum de suis possessionibus. Facile vel possibile, ne id bonum quod dominus suus leviter facere poterat faciat ei difficile, neve id quod ei possibile erat reddat ei impossibile. Ut fidelis hec documenta caveat iustum est. Sed quia non sufficit abstinere a malo nisi fiat quod bonum est, restat ut in eisdem sex supradictis consilium et auxilium domino suo fideliter prestet, si beneficio dignus videri vult et salvus esse de fidelitate quam iuravit. Dominus quoque fideli suo in his omnibus vicem reddere debet. Quod si non fecerit, merito censebitur malefidus, sicut ille, qui in eorum prevaricatione vel faciendo vel consentiendo deprehensus fuerit, perfidus et periurus.

Item Augustinus. De eodem.

Si quis laicus iuramento violando prophanaverit quod regi et domino suo iuravit, et postea eius regnum perverse tractaverit, et in mortem ipsius aliquo machinamento insidiatur, quia sacrilegium peragit in Christum Domini manum mittens, anathema sit, nisi per dignam penitentie satisfactionem emendaverit, sicuti constitutum a sancta synodo est, id est ut seculum relinquat, arma deponat, in monasterium eat et peniteat omnibus diebus vite sue. Verumtamen communionem in exitu vite sue cum eucharistia accipiat. Episcopus, presbiter, diaconus, si hoc crimen commiserit, degradetur. § Veritas ergo ex premissis a parte mendacium nec simplici sermone debet proferri nec iuramento firmari. Mendacium autem non solum in verbis, sed etiam in simulatis operibus esse probatur. Unde Ambrosius ait in sermone de vita indicie de Abraham. Mentitur qui professionem suam operibus non implet.

Qui vestem fratris medicatam ostendit. Quo omnes qui amant mendacium filii sunt diaboli, non solum in fictis verbis, sed in simulatis operibus. Mendacium enim est quod Christianum se dicit et opera Christi non facit. Mendacium est episcopum, sacerdotem

clericum respiciat, et omni huic ordini operari. Item Ieronimus. Quod sermo malus de ore nostro procedat. Quotiens non loquimur aut non opportuno tempore aut non in opportuno loco aut non ut convenit audientibus, totiens sermo malus procedit de ore nostro ad destructionem eorum qui audiunt. Si faciemus itaque quod loquamur, quia pro omni ocioso verbo reddituri sumus in die iudicii rationem. § Iuramentum autem clerici laico prestari non debet. Unde in Meldensi concilio legitur. Cuique laico.

Nullus ex clericis, maxime in sacro ecclesiastico ordine constitutus, laico iuret, et quecumque super sacra evangelia iurare presumat, sed simpliciter cum veritate et puritate dicat: est est, non non. Sed si aliquid quod sibi obiciatur pervenit iudicaverint, qui eiusdem sunt ordinis, aut corrigatur aut expurgetur. § Episcopo sui clerici iuramentum prestare non debent, nisi forte is cui ecclesie prelationem committit. Unde Urbanus papa II. De eodem.

Nullus episcopus clericos suos, nisi forte quibus ecclesiasticarum rerum dispensatio commissa fuerit, iurare compellat.

b. uidam episcopi plebe sibi commissa in heresim lapsi sunt, circa adiacentes catholicos minis et cruciatibus ad heresim compellere ceperunt. Quo nos comperto, apostolicus catholicis episcopis circumadiacentium regionum, qui ab imperatore civilem iurisdictionem acceperunt, imperavit ut catholicos ab hereticis defenderent, et quibus

b.
uidam episcopi cum plebe sibi c.